

40% van de vrouwen tussen 12 en 25 jaar heeft ooit een onrijwillige seksuele ervaring gehad.

De dader is in veruit de meeste gevallen een bekende van het slachtoffer.

Slechts 10% van de vrouwen doet na gangranding of verkrachting aangifte.

DO NOT TOUCH

Aanranding en verkrachting zijn nog steeds een taboe. Columnisten *Hadjar Benmiloud* en *Rosa Timmer* deelden hun verhaal en roepen de samenleving op anders met aanranding en verkrachting om te gaan. *‘Veel slachtoffers voelen zich niet gehoord of zelfs niet geloofd.’*

Tekst FLOOR BAKHUYNS ROOZEBOOM

Ze beschreef hoe zijn stemming plotseling omsloeg. Hoe ze vastgepakt en achterover geduwd werd. Over een hek, half de bosjes in. Hoe ze hardhandig werd aangerand, terwijl naar haar ‘nee’ niet meer geluisterd werd. Ze beschreef hoe ze hem twee dagen later – bont en blauw en met twee ontstoken ruggenwervels – opbelde om hem te confronteren met zijn gedrag. Hoe hij haar afsnauwde. Dat hij haar zou afmaken als het ooit tot een rechtszaak zou komen. Dat de politie haar afraadde aangifte te doen. Ze beschreef hoe verward ze was. Hoe bang ze was. Hoe ze zich schaamde. En hoe ze er daarom twee jaar lang over zweeg.

WALGELIJKE LEUGENS

Maar zwijgen doet schrijfster Hadjar Benmiloud (25) niet meer. Na twee jaar stilte deed de Metro-columnist in haar column haar verhaal over een aanranding door een bekende (door Hadjar niet bij naam genoemde) cabaretier. Het leverde haar een stroom van online steunbetuigingen op, de aandacht van de landelijke media, maar ook een hoop ellende. Zo kwam het tot een rechtszaak wegens smaad nadat columnist Jan Dijkgraaf de naam van Hadjars vermeende aanrander onthulde. “Ik moest tegenover de dader in de rechtszaal staan, terwijl zijn

advocaat de meest walgelijke leugens vertelde,” vertelt Hadjar. “Ik heb mijn column na die rechtszaak zelfs offline moeten halen.” Toch heeft die tegenslag Hadjar alleen maar meer overtuigd gemaakt van haar missie. “Ik schreef die column om voor mezelf op te komen. Om hem er niet zomaar mee weg te laten komen. Maar ook om een discussie aan te zwengelen over de manier waarop we als samenleving met aanranding omgaan.”

PUBLIEKE DISCUSSIE

“Zoals zo veel slachtoffers van seksueel geweld, was ik eerst alleen maar bezig met verwerken wat er was gebeurd,” vertelt ze. “Maar de tijd verstreek en de impact vervaagde niet. Twee jaar later herinnert de pijn in mijn rug me nog elke dag aan die avond. Maar dat was het niet alleen. Ik hoorde verhalen van vrouwen die ook door hem waren lastiggevallen. Ik las de berichten over Bill Cosby (de Amerikaanse komiek wordt ervan beschuldigd tientallen vrouwen te hebben verkracht, red.). Hoe lang

AANGERAND: WAT NU?

Psycholoog Janneke Broeksteeg:

“Mijn belangrijkste advies is: kijk of je iemand in je omgeving in vertrouwen kunt nemen. Ook kun je naar de politie gaan of je melden bij een van de landelijke Centra voor Seksueel Geweld. Onthoud: niets moet. Je kunt aangifte doen, maar dat hoeft niet. Ook of je psychische ondersteuning wilt, bepaal je uiteindelijk zelf. Maar je verhaal met iemand delen, is altijd de belangrijkste eerste stap om de hulp te krijgen die je nodig hebt.”

‘LANG NIET ALLE SLACHTOFFERS STAPPEN NAAR DE POLITIE. ZE SCHAMEN ZICH EN WILLEN DE ERVARING ZO SNEL MOGELIJK VERGETEN’

die vrouwen gezwegen hadden. Toen beseftte ik: dit gaat niet meer alleen over mij, maar over een probleem in onze maatschappij. We leven in een cultuur waarin aanranding ontzettend veel voorkomt, maar structureel onderbelicht blijft. Waarin aangifte doen ontmoedigd wordt. Waarin slachtoffers zich niet gehoord of zelfs niet geloofd voelen en zichzelf niet serieus durven te nemen. Ik wil een publieke discussie losmaken over een probleem dat groter is dan mijn eigen aanranding alleen.”

KORTE ROKJES

En die publieke discussie kwam er. Op sociale media en in de pers werd volop aandacht besteed aan Hadjars verhaal. De impact werd nog versterkt doordat Rosa Timmer (29), journalist en columnist bij Dagblad van het Noorden een paar weken eerder ook een column wijdde aan een aanranding. Rosa beschreef hoe ze tijdens het uitgaan door een vreemde man vol in haar kruis werd gegrepen. Nadat het barpersoneel weigerde de dader de kroeg uit te zetten, besloot ze aangifte te doen. Maar dat bleek zo gemakkelijk nog niet. “Eerst kreeg ik te horen dat ik er verplicht twee weken over moest nadenken. Maar ik had er al een week over nagedacht. Zelfs de camerabeelden opgevraagd. Wel vijf keer heb ik gevraagd of ik niet meteen aangifte mocht doen, maar nee. Toen ik twee weken later eindelijk aangifte kon doen, schrok ik

van het soort vragen dat ik moest beantwoorden. Hoeveel ik gedronken had, wat voor truitje ik aanhad, hoe kort mijn rokje was.”

Rosa vond de hele ervaring zo ontluisterend dat ze er een artikel aan wijdde in Dagblad van het Noorden. “Ik heb daarna zo veel mails gekregen van vrouwen die hetzelfde hebben meegemaakt. Daardoor weet ik dat het een structureel probleem is, waarover gepraat moet worden.”

INGRIJPENDE GEVOLGEN

De columns van Rosa en Hadjar zorgden voor veel discussie. Kranten, radio- en tv-programma's besteedden er aandacht aan. Naar aanleiding van de ophef komt op verzoek van VVD en PvdA in september zelfs een Kamerdebat over de verplichte bedenktijd. Maar Walter van Kleef, politie-commissaris en landelijk programma-manager zeden, wil graag een aantal misverstanden rechtzetten. “Een aangifte van een zedendelict kan ingrijpende gevolgen hebben. Voor zowel dader als slachtoffer. Daarom is waarheidsvinding van groot belang. Daartoe moeten we gedetailleerde vragen stellen. Ook vragen die door het slachtoffer als vervelend kunnen worden ervaren, over kleding bijvoorbeeld. Maar als een slachtoffer van een blauw truitje spreekt en de dader van een rode blouse, dan hebben we misschien wel de verkeerde dader te pakken. We stellen die vragen om de feiten op een rij te krijgen,

niet om een oordeel te vellen.” Hoe zit het dan met die bedenktijd? Walter van Kleef: “Het proces na aangifte kan voor slachtoffers geestelijk zeer belastend zijn. Meerdere malen je verhaal doen, lastige vragen beantwoorden, het niet kunnen afsluiten. Soms blijken slachtoffers uiteindelijk dan ook een hogere prioriteit te geven aan hun geestelijke welzijn dan aan de vervolging van de dader. Die afweging kan alleen het slachtoffer maken. Dus raden wij inderdaad een bedenktijd aan. Maar die is zeker niet verplicht en hoeft ook geen twee weken te duren.” Hoe kon bij Rosa dan het idee ontstaan dat het wél verplicht was? “Zo'n misverstand kan op verschillende manieren ontstaan. Het politiewerk blijft mensenwerk. Ook bij ons worden fouten gemaakt. Het enige wat we kunnen doen, is zorgen dat er in het vervolg nog duidelijker wordt gecommuniceerd, over bijvoorbeeld zo'n bedenktijd. Het laatste wat wij willen, is dat slachtoffers denken dat ze bij ons niet terecht kunnen met hun verhaal.”

ENGERD IN DE BOSJES

Volgens Hadjar gaat het probleem veel verder dan een misverstand over een al dan niet verplichte bedenktijd. “Ja, het proces van aangifte bij seksueel geweld moet professioneler, menselijker en laagdrempeliger worden. Maar er is ook een cultuurverandering nodig. Meisjes horen altijd maar dat ze weerbaarder moeten worden, maar jongens krijgen ondertussen mee dat ze moeten jagen. Laten we jongens ook maar eens leren dat ze niet zo maar aan meisjes mogen komen.” Ook bestaan volgens haar veel misverstanden over aanranding en verkrachting. “Veel mensen

'WAARHEIDSVINDING IS BELANGRIJK. WE MOETEN VRAGEN STELLEN DIE VOOR HET SLACHTOFFER VERVELEND KUNNEN ZIJN'

denken meteen aan een engerd in de bosjes met een mes. Terwijl de dader veel vaker een bekende is. Door de beperkte blik waarmee naar seksueel geweld wordt gekeken, voelen veel slachtoffers zich niet gehoord en onbegrepen. We moeten een cultuur creëren waarin slachtoffers zich veilig voelen om met hun verhaal naar buiten te komen. Dat is nu niet zo.”

STILTE DOORBREKEN

Dat maar weinig slachtoffers van seksueel geweld naar de politie stappen, kan GZ-psycholoog Janneke Broeksteeg van online zorgpraktijk interapy.nl bevestigen. En niet alleen doen weinig slachtoffers aangifte (rond de tien procent), ook zoekt slechts een klein deel psychologische hulp: “Als mensen al hulp zoeken, doen ze er gemiddeld een jaar over om die stap te zetten.” Dat heeft volgens Broeksteeg met verschillende factoren te maken. Veel slachtoffers willen alles zo snel mogelijk vergeten. Kampen met gevoelens van schaamte of schuld. Vaak is de dader een bekende. De kans op wraak of de angst niet geloofd te worden, maakt het dan soms nog moeilijker om de stilte te doorbreken.”

Om die drempel te verlagen, biedt interapy.nl ondersteuning aan via internet. “Voor veel slachtoffers is het laagdrempeliger om hun verhaal te doen wanneer ze anoniem kunnen blijven en hun therapeut niet hoeven te zien,” legt Broeksteeg uit. “Naar de politie stappen of bij een psycholoog langsgaan is vaak een brug te ver.” Toch is het volgens haar voor slachtoffers belangrijk om hulp te zoeken, in wat voor vorm dan ook. De impact van een aanranding is vaak groot. Veel slachtoffers kampen met intense schaamte. Voelen

‘MEISJES LEREN WEERBAARDER TE WORDEN? LATEN WE JONGENS LIEVER LEREN DAT ZE VAN MEISJES MOETEN AFBLIJVEN’

zich machteloos, besmeurd en vernederd. Ervaren het als een inbreuk op hun gevoel van veiligheid. Het is volgens Broeksteeg dan ook belangrijk om de psychologische gevolgen niet te onderschatten: “Vaak houden ze hun ervaring voor zichzelf, maar ontwikkelen vroeg of laat toch problemen, zoals een posttraumatische stress-stoornis, gevoelens van somberheid of een eetstoornis.”

GEEN SPIJT

Dat je veel te verwerken krijgt als je met een verhaal over aanranding of verkrachting naar buiten komt, kunnen zowel Rosa als Hadjar bevestigen. Rosa: “Ik ben blij met alle aandacht die er nu voor het onderwerp is, maar ik zal ook blij zijn als ik mijn eigen ervaring straks kan afsluiten.” Hadjar: “Ik heb heel veel steun gekregen, maar het is ook heftig geweest. Steeds opnieuw weer geconfronteerd worden met wat er gebeurd is. Mensen die op Twitter vragen of ik het misschien toch niet zelf heb uitgelokt. Of ik hem niet van me af had kunnen vechten.” Toch heeft ze geen moment spijt gehad van haar column. “Ik ben nu juist vastbeslotener dan ooit om alsnog aangifte te doen, terug te vechten. Iedereen die een aanranding heeft meegemaakt, moet die afweging voor zichzelf

maken. Maar sinds ik mijn verhaal heb gedaan, voel ik me bevrijd. Wat de uitkomst ook is, of de dader ooit veroordeeld wordt of niet, dit was mijn manier om voor mezelf op te komen. Om voor eens en altijd het recht op mijn eigen ‘nee’ op te eisen.” ●

FEITEN & CIJFERS

- **40%** van de vrouwen tussen 12 en 25 jaar heeft ooit een onvrijwillige seksuele ervaring gehad, van kussen tot penetratie.
- Jaarlijks maakt in Nederland **2,3%** van de vrouwen boven de 15 jaar ongewenst seksueel contact mee.
- Bij **19%** van de vrouwelijke slachtoffers betrof het contact een aanranding of verkrachting.
- **12%** van de vrouwen en **3%** van de mannen is ooit verkracht.
- Een kwart tot de helft van hen maakte dit zelfs meerdere keren mee.
- Van **11%** van alle zedendelicten wordt melding gemaakt.
- Hiervan leidt **3%** tot een aangifte.
- Bij ongeveer **10%** van de geregistreerde verkrachtingen leidt dit uiteindelijk tot een veroordeling.

BRON: PLOS ONE EN CENTRUM SEKSUEEL GEWELD.